

slechnouti. Může býti ovšem pochybným, zda závadnými slovy, pronesenými toliko vůči svědku F-ovi, stěžovatel vybízel k neuposlechnutí mobilisačního rozkazu, kdyžť není zjištěno, že obžalovaný měl přímý úmysl, aby slova jeho slyšeli i jiní lidé. Nepochybně sluší však ve slovech těch shledati schvalování podobného, zákonu se příčíciho jednání, pokud se týče pokus, je ospravedlniti, což oboje zákon klade na roveň vybízení k němu. Ustanovení zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923 čís. 50 sb. z. a n. nemohou — jak mylně za to má stěžovatel — přijíti v úvahu. Nejvyšší soud jako soud zrušovací přezkoumává, zdali čin, z něhož jest obžalovaný viněn, zakládá skutkovou podstatu určitého trestného činu podle trestních norem, platných v době vynesení rozsudku v první stolici, a zdali bylo nalézacím soudem na zjištěnou skutkovou podstatu správně použito tehdy platné trestní n o r m y. Poněvadž v době, kdy byl vynesen napadený rozsudek, zákon na ochranu republiky ještě neplatil, jest pro zrušovací soud jediné směrodatno, zdali skutková podstata, zjištěná nalézacím soudem, vyčerpává všechny pojmové znaky přečinu dle Šu 305 tr. zák., jenž v době vynesení rozsudku nalézacího soudu platil. Se stanoviska čl. IX. uvoz. zák. k trestn. zák. nemůže proto zákon na ochranu republiky přijíti pro Nejvyšší soud v úvahu. Poukaz stěžovatelův na výklad slůvka »veřejně«, jež mu dává ustanovení druhého odstavce Šu 39 zák. o ochraně republiky, jest bezpodstatný, poněvadž jak z marginální rubriky tohoto místa zákonného: »výklad jednotlivých výrazů t o h o t o zákona« vychází na jevo, vztahuje se tento zákonný předpis jen na trestné činy normované v t o m t o zákoně, t. j. v zákoně na ochranu republiky.

Čís. 1302.

Není-li jisto, která ze dvou odporujících si výpovědí svědka byla křivou (§ 199 písm. a) tr. zák.), jest rozsudek vyřknouti alternativně. Nejsou-li obě výpovědi stíhány týmž trestem, jest uložiti trest stanovený pro mírněji stíhaný trestní čin.

(Rozh. ze dne 15. října 1933, Kr II 452/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 9. května 1922, pokud jím byl obžalovaný dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podvodu ve smyslu §§u 197, 199 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal právem, že jest obžalovaný viněn zločinem podvodu dle §§u 197, 199 a) tr. zák., jehož se dopustil tím, že vydal křivé svědectví buď dne 4. března 1920 před okresním soudem ve V. nepřisezně, nebo dne 25. srpna 1920 před krajským soudem přisezně, i odsuzuje se za to dle Šu 202 tr. z. za použití Šu 54 tr. zák. do žaláře na jeden měsíc.

D ů v o d y:

Na obžalovaného byla vznesena obžaloba pro zločin podvodu dle §§u 197, 199 a) tr. zák., který spatřoval obžalovací spis v tom, že ob-

žalovaný dne 4. března 1920 u okresního soudu ve V. vydal vědomě křivé svědectví. Při hlavním přelíčení navrhl veřejný obžalobce dle §u 255 tr. ř., by obžalovaný byl odsouzen dle obžaloby, pro případ však, že by soud měl za to, že výpověď obžalovaného u okresního soudu byla správná, učinil návrh na eventuální potrestání jeho pro zločin podvodu spáchaného tím, že vědomě křivě svědčil u krajského soudu, po případě, že takto svědčil buď u okresního soudu neb u krajského soudu. Napadený rozsudek dospívá ohledně obžalovaného k závěru, dle něhož není pochybnosti o tom, že jedna ze svědeckých výpovědí jeho, buď ona, kterou učinil u okresního soudu dne 4. března 1920 bez přísahy, nebo ta, kterou učinil při hlavním přelíčení u krajského soudu dne 25. srpna 1920 pod přísahou, je křivá, a že obžalovaný buď v onom anebo v tomto případě udal u soudu vědomě nepravdu. Rozsudkový výrok, jímž obžalovaný byl z obžaloby sprostěn, odůvodněn je v rozhodovacích důvodech v ten rozum, že se nedá dokázati, k t e r á z jeho svědeckých výpovědí je křivá, pročež prý skutková povaha činu, který jest položiti za základ výroku o vině, nemůže býti ustrojena tak, jak je to dle §u 260 tr. ř. k výroku o vině nutným. Dále se uvádí, že v každém z obou případů jde o docela jiný trestný čin — v prvním případě o zločin podvodu, spáchaný křivým svědectvím ve smyslu §§ů 197, 199 a) tr. zák., ve druhém o zločin podvodu, spáchaný křivou přísahou ve smyslu §§ů 197, 199 a), 204 tr. zák., z nichž na každý je dle trestního zákona uložen docela jiný druh trestu tak, že by při odsuzujícím výroku alternativním musil důsledně zníti alternativně také výrok o trestu, což označeno jest v rozsudku jako protismyslné. Tyto úvahy se končí závěrem, že ježto není prokázáno, že se obžalovaný dopustil jednoho nebo druhého zločinu, nezbylo, než vynésti ohledně něho rozsudek osvobozující. Zmateční stížnost uplatňuje proti tomuto výroku rozsudkovému důvody zmatečnosti čís. 7, 9 a) §u 281 tr. ř. Důvodu zmatku čís. 7 dovolává se zřejmě neprávem, neboť o rozsudku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby v obojí alternativě, nelze důvodně říci, že by nechával nepovšimnutým některý čin, na který obžaloba zněla, že by jím tedy obžaloba v té neb oné části nebyla došla vyřízení. Ostatně zmateční stížnost vůbec neobjasňuje hlediska, s něhož má za to, že napadeným rozsudkem obžaloba nebyla vyřízena. Naproti tomu jest oprávněna zmateční stížnost, pokud napadá rozsudkový výrok jako zmatečný dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Předdeslati dlužno, že již obžaloba vyhovuje ve svém konečném alternativním pojetí předpisu §u 207 čís. 2 tr. ř., zahrnujíc v sobě zejména i zvláštní okolnosti skutkové, pokud toho k zřetelnému označení činu bylo potřebí. Tím dán byl zároveň předpoklad, aby mohl býti splněn i požadavek, vytčený v §u 260 čís. 1 tr. ř., aby totiž v odsuzujícím rozsudku bylo vysloveno, kterým činem obžalovaný byl uznán vinným. Tomuto požadavku vyhovuje i výrok alternativní, neboť také jím vylučuje se jak možnost záměny činů, na něž výrok zní, s činem jiným, tak i nebezpečí opětného stihání obžalovaného pro ten neb onen z činů, pojatých do rozsudkového výroku. Dle §u 260 čís. 1 tr. ř. dlužno sice v odsuzujícím rozsudku označiti výslovně i skutkové okolnosti, podmiňující určitou sazbu trestní a napadený rozsudek spatřuje hlavní zá-

vadu, bránící odsouzení obžalovaného, v tom, že v každém z obou případů jde o docela jiný trestný čin, z nichž na každý uložen je v trestním zákoně docela jiný druh trestu. Než v obojím případě jde o skutkovou podstatu stejného činu trestného, totiž zločinu podvodu ve smyslu §§ů 197, 199 a) tr. zák., kterou dle výslovného znění posléz uvedeného Šu zakládá také vykonání křivé přísahy u soudu, pokud se týče vydání křivého svědectví soudního, i v tom případě, zahrnuje-li v sobě zároveň vykonání přísahy. Ustanovení Šu 204 tr. zák. uvádí se proto v rozsudku nevhodně, neboť ono není než stanovením trestů pro případ, byl-li zločin podvodu spáchán křivou přísahou, a § 199 a) tr. zák. citován je v něm zřejmě právě proto, že jím již vystižena je i skutková podstata zločinu podvodu, spáchaného křivou přísahou ve všech svých pojmových náležitostech. Neprávem má tudíž nalézací soud za to, že v každém z obou případů šlo o docela jiný čin trestný. Jako neodůvodněné dlužno konečně označiti i rozpaky, v nichž se nalézací soud ocitl dle rozhodovacích důvodů rozsudkových v příčině odpovědi na otázku, dle kterého z obou trestních ustanovení, přicházejících tu v úvahu — §§y 202 a 204 tr. zák. — bylo obžalovanému v případě alternativně znějícího výroku odsuzujícího uložiti trest. Přisvědčiti dlužno zmateční stížnosti, která správně má za to, že podle zásady, že v pochybnostech jest použití zákona mírnějšího, bylo na místě vyměřiti trest dle mírnějšího ustanovení Šu 202 tr. zák.

Čís. 1303.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Vodička na vlasy jest předmětem potřeby.**

(Rozh. ze dne 17. října 1923, Kr I 562/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 11. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem Šu 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Důvod zmatečnosti čís. 9 a) provádí stížnost především námitkou, že vodu na vlasy jakožto předmět přepychu nelze považovati za předmět potřeby ve smyslu lichevního zákona, dle něhož prý stejně jako dle pojmu slov rozuměti je předmětem potřeby nikoli takovou věc, které se dá používat, nýbrž jen předmět, jehož se potřebuje, bez něhož se tudíž lidstvo neb aspoň jeho část nemůže obejít. Námitka je bezpodstatná. Výklad, který dává zmateční stížnost pojmu předmětu potřeby, odpovídal by snad pojmu předmětu potřeby nezbytné ve smyslu dříve platných předpisů o stihání válečné lichvy, nikoli pojmu předmětu potřeby dle Šu 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., dle něhož roz-